KONCEPCJA
INTELIGENTNEJ WSI
DLA MIEJSCOWOŚCI DOMARADZ

Domaradz, listopad 2026

Spis treści

1. Wprowadzenie 3

1.1. Harmonogram opracowania koncepcji 3

1.2. Opis partnerstwa na rzecz opracowania koncepcji 4

1.3. Plan włączenia społeczności w późniejszą realizację koncepcji z uwzględnieniem roli sołtysa i rady sołeckiej 5

2. Charakterystyka uwarunkowań miejscowości 7

2.1. Położenie miejscowości 7

2.2. Kapitał społeczny 9

2.3. Sytuacja gospodarczo-środowiskowa 11

2.4. Potencjał i potrzeby rozwojowe 14

2.5. Uproszczona analiza SWOT 18

3. Koncepcja i komponent smart 20

3.1. Lista projektów 20

3.2. Opis komponentów: cyfrowego i środowiskowego 24

3.3. Spójność koncepcji z innymi dokumentami 26

3.4. Przewidywane korzyści dla lokalnej społeczności 28

Załącznik nr 1: Karta informacyjna projektu ..... **Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Wprowadzenie

1.1. Harmonogram opracowania koncepcji

Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz jest narzędziem, które ma na celu skoncentrowanie działań społeczności wiejskiej na osiągnięcie wspólnych celów. Przyczyni się do zwiększenia efektywności wykorzystania zasobów i przyspieszy proces rozwoju. Opracowanie koncepcji umożliwi dostosowanie wiejskiej społeczności do dynamicznych zmian społeczno-gospodarczych, wspierających innowacyjność i odporność na wyzwania.

Niniejszym koncepcja rozwoju pozwoli na skoncentrowanie uwagi mieszkańców na głównych obszarach rozwojowych takich, jak infrastruktura, innowacje czy turystyka. Kluczowym jednak elementem przy opracowaniu niniejszego dokumentu było zaangażowanie społeczności lokalnej. Mieszkańcy posiadają unikalne pespektywy i wiedzę o lokalnych potrzebach i możliwościach, co sprawia, że ich udział nie tylko zwiększa jakość koncepcji, ale także buduje poczucie wspólnoty i odpowiedzialności.

Koncepcja Smart Village jest bardzo istotna z punktu widzenia zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju wsi. Jest elastyczna, aby dostosować się do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych i kontynuować wspieranie sołectwa Domaradz w osiąganiu potencjału. Koncepcja w swoich założeniach uwzględnia użycie w poszczególnych działaniach technologii cyfrowych, telekomunikacyjnych oraz lepsze wykorzystanie wiedzy i zasobów sołectwa. Skupia się także na działaniach dla mieszkańców w zakresie m. in.:

- poprawy jakości życia
- podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa
- poszanowania środowiska i klimatu
- problemów dotyczących niedoinwestowania
- starzejącego się społeczeństwa
- wyludnienia
- niewystarczającej ilości miejsc pracy
- przepaści cyfrowej

Prace nad dokumentem rozpoczęły się od analizy ilościowej przeprowadzonej za pomocą ankiety dystrybuowanej wśród mieszkańców miejscowości Domaradz. Ankietyzacja prowadzona była w wersji elektronicznej w dniach od 1 do 12 października 2026 roku. W tym czasie zebrano 159 odpowiedzi od mieszkańców sołectwa.

Równolegle z badaniem ankietowym trwały prace związane z analizą podstawowych cech miejscowości, skupionych wokół jej sytuacji społecznej, demograficznej, gospodarczej i środowiskowej. Dane statystyczne wykorzystane w analizie pochodziły z Urzędu Gminy Domaradz. Przeprowadzona analiza pozwoliła na diagnozę potencjałów miejscowości,

również w zakresie potencjału kapitału społecznego oraz zdolności do kreowania innowacji.

Podsumowaniem analizy oraz badania ankietowego jest skrócona analiza SWOT, określająca występujące w miejscowości mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia.

Zakończenie prac diagnostycznych prowadziło do kolejnego etapu – koncepcyjnego. Celem zapewnienia udziału lokalnej społeczności w pracach nad koncepcją, przeprowadzono spotkanie warsztatowe w dniu 27 października 2026 roku. Podczas warsztatów każdy z mieszkańców miejscowości Domaradz miał możliwość pracować nad projektami zawartymi w koncepcji. Dzięki zastosowanemu podejściu wkład operacyjny koncepcji jest kształtowany oddolnie, z uwzględnieniem budowania poczucia sprawczości lokalnej społeczności oraz postaw obywatelskich. Przeprowadzone działania pozwoliły zakończyć etap koncepcyjny projektu.

W ostatnim etapie sporządzono listę projektów uwzględnionych w Koncepcji Inteligentnej Wsi, spójną z potencjałem zdiagnozowanym w miejscowości oraz uwzględniającą aspekty związane z cyfryzacją, ochroną środowiska i elementami innowacyjności. Przygotowany projekt został poddany konsultacjom społecznym, trwającym od … do … … roku. W toku konsultacji społecznych każdy z mieszkańców miał możliwość wypowiedzenia się na temat przygotowanego projektu oraz zgłoszenia ewentualnych uwag. Podczas prowadzonych konsultacji wpłynęło … uwag. W tym miejscu zostaną uzupełnione informacje po konsultacjach.

1.2. Opis partnerstwa na rzecz opracowania koncepcji

Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz została opracowana w ścisłej współpracy z lokalną społecznością przy zaangażowaniu partnerów reprezentujących samorząd lokalny, organizacje społeczne oraz mieszkańców aktywnie uczestniczących w życiu miejscowości. Proces przygotowania koncepcji opierał się na wspólnej identyfikacji potrzeb rozwojowych, potencjałów miejscowości oraz kierunków działań możliwych do realizacji z wykorzystaniem nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych, cyfrowych, środowiskowych i klimatyczny. Czynny udział w opracowaniu koncepcji brały:

- Urząd Gminy Domaradz
- Sołtys miejscowości Domaradz
- Rada Sołecka w Domaradzu
- Koło Gospodyń Wiejskich w Domaradzu
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Domaradz
- Ochotnicza Straż Pożarna w Domaradzu
- Ochotnicza Straż Pożarna Domaradz – Góra

- Ochotnicza Straż Pożarna Domaradz – Poręby
- Klub Sportowy „MKS Sokół Domaradz”
- Mieszkańcy miejscowości Domaradz

Partnerzy uczestniczący w opracowaniu koncepcji brali udział w określaniu najważniejszych potrzeb miejscowości związanych m.in. z rozwojem infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, turystycznej, zwiększeniem bezpieczeństwa mieszkańców oraz rozwojem nowoczesnych usług cyfrowych i przestrzeni wspólnych. Istotnym elementem współpracy było również wypracowanie działań odpowiadających na potrzeby organizacji lokalnych, a także inicjatyw służących integracji mieszkańców, organizacji wydarzeń lokalnych oraz wykorzystaniu posiadanego potencjału.

Wymienieni partnerzy będą również odpowiedzialni za wdrażanie koncepcji poprzez wzajemną współpracę, budowanie trwałych relacji, uzupełnianie potencjałów oraz monitoring aktualności założeń koncepcji. Zadaniem osób i podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie koncepcji będzie również stałe obserwowanie zmieniających się potrzeb społecznych mieszkańców oraz identyfikowanie nowych kierunków działań i innowacji możliwych do realizacji na terenie miejscowości.

Istotną rolę w procesie wdrażania koncepcji będą pełniły organizacje lokalne, w szczególności Klub sportowy, OSP i KGW, które dysponują doświadczeniem w organizacji wydarzeń, działań integracyjnych i inicjatyw angażujących mieszkańców. Ważnym elementem partnerstwa będzie także aktywny udział mieszkańców w realizacji działań związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznych, organizacją wydarzeń lokalnych, promocją miejscowości oraz wspólnym rozwijaniem nowoczesnych i funkcjonalnych rozwiązań odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnej.

1.3. Plan włączenia społeczności w późniejszą realizację koncepcji z uwzględnieniem roli sołtysa i rady sołeckiej

Realizacja koncepcji będzie opierać się na aktywnym udziale społeczności lokalnej na kolejnych etapach przygotowania, wdrażania i późniejszego funkcjonowania zaplanowanych przedsięwzięć. Zaangażowanie mieszkańców ma służyć dostosowaniu podejmowanych działań do rzeczywistych potrzeb, wzmacnianiu poczucia współodpowiedzialności za rozwój miejscowości oraz zapewnieniu trwałości uzyskanych efektów.

Mieszkańcy będą informowani o założeniach koncepcji, planowanym zakresie przedsięwzięć, możliwościach ich realizacji oraz postępach prac. Wykorzystane zostaną dostępne kanały komunikacji, w szczególności strona internetowa gminy, media społecznościowe, ogłoszenia lokalne oraz bezpośrednie spotkania z mieszkańcami.

Informacje będą przekazywane w sposób umożliwiający dotarcie również do osób starszych i osób, które nie korzystają z narzędzi cyfrowych.

Istotną rolę w procesie włączania społeczności lokalnej odegra sołtys Domaradza oraz rada sołecka, działający jako łącznik pomiędzy mieszkańcami a władzami gminy. Do ich zadań będzie należało przekazywanie informacji o planowanych działaniach, zachęcanie mieszkańców do zgłaszania potrzeb i pomysłów, wspieranie organizacji spotkań konsultacyjnych oraz przekazywanie władzom gminy opinii i propozycji lokalnej społeczności.

Sołtys i rada sołecka będą mogli również wspierać identyfikację lokalnych partnerów, w tym organizacji społecznych, klubów sportowych, placówek oświatowych i grup nieformalnych, które mogłyby włączyć się w realizację poszczególnych przedsięwzięć. Ich udział będzie istotny także przy rozpoznawaniu bieżących potrzeb mieszkańców, ocenie funkcjonowania powstałej infrastruktury oraz zgłaszaniu propozycji jej dalszego wykorzystania.

Na etapie wdrażania koncepcji mieszkańcy będą mogli uczestniczyć w doprecyzowaniu sposobu wykorzystania planowanej infrastruktury, określaniu potrzeb użytkowników oraz zgłaszaniu propozycji dotyczących organizacji wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych i integracyjnych. W miarę możliwości organizacyjnych i prawnych przewiduje się współpracę z lokalnymi organizacjami, stowarzyszeniami, szkołami i innymi podmiotami działającymi na terenie miejscowości.

Zaangażowanie społeczności będzie dostosowane do charakteru poszczególnych działań i może obejmować udział w spotkaniach roboczych, konsultowanie proponowanych rozwiązań, pomoc w organizacji wydarzeń oraz inicjowanie lokalnych przedsięwzięć uzupełniających projekt.

Szczególną uwagę poświęci się zapewnieniu możliwości udziału dzieciom i młodzieży, rodzinom z dziećmi, osobom starszym, osobom z niepełnosprawnościami oraz mieszkańcom zagrożonym wykluczeniem społecznym lub cyfrowym. Opinie tych grup będą uwzględniane przy planowaniu dostępności infrastruktury, oferty zajęć i wydarzeń oraz sposobów korzystania z wdrażanych rozwiązań cyfrowych.

Po zakończeniu realizacji inwestycji mieszkańcy, przy wsparciu sołtysa, rady sołeckiej i lokalnych organizacji, będą zachęcani do korzystania z infrastruktury oraz współtworzenia oferty wydarzeń i aktywności. Możliwa będzie organizacja imprez sportowych, zajęć rekreacyjnych, spotkań międzypokoleniowych, warsztatów edukacyjnych i działań promujących zdrowy styl życia oraz bezpieczeństwo.

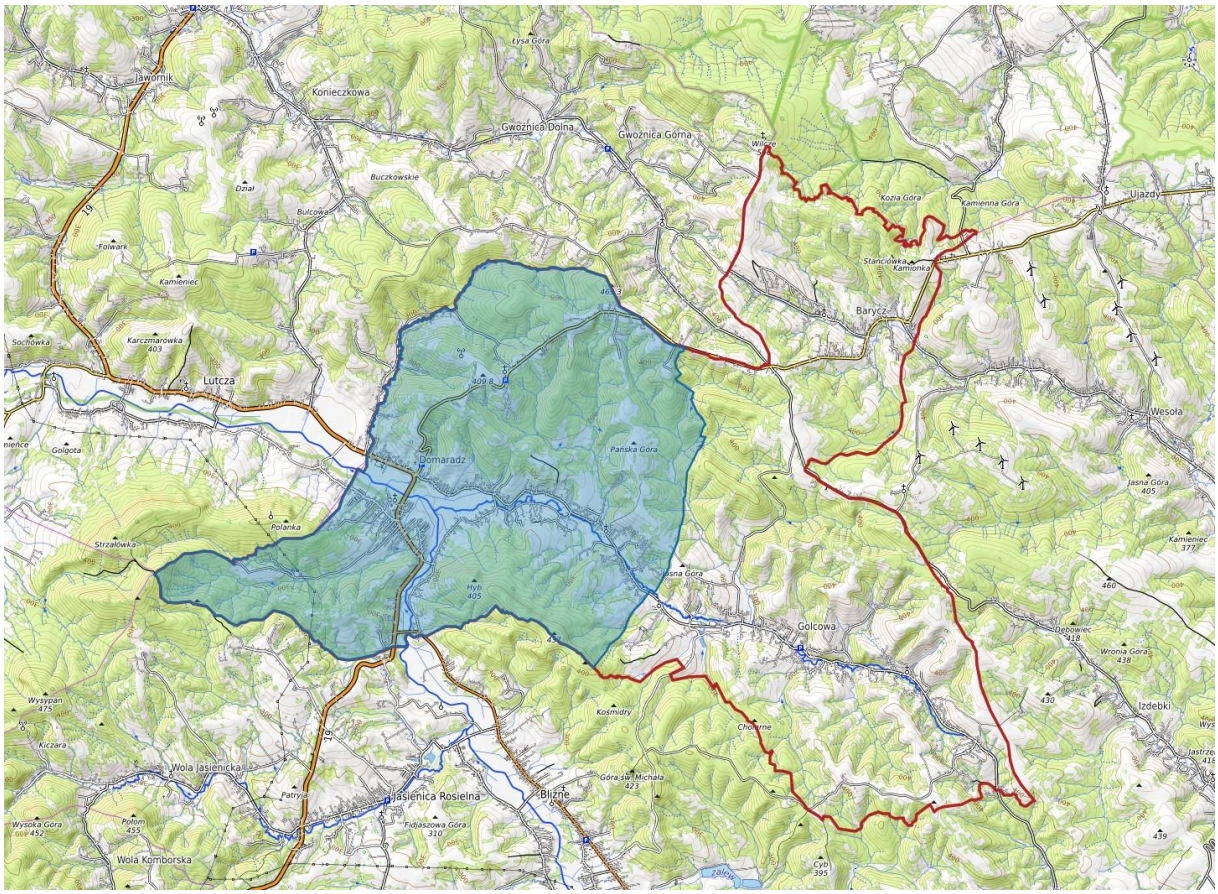
Mieszkańcy będą mogli również zgłaszać uwagi dotyczące funkcjonowania infrastruktury, dostępności usług i potrzeb w zakresie jej dalszego rozwoju. Pozwoli to na bieżące dostosowywanie oferty do zmieniających się oczekiwań społeczności.

Przyjęty plan włączenia społeczności lokalnej ma zapewnić, że koncepcja inteligentnej wsi będzie realizowana z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców, przy współpracy samorządu, sołtysa, rady sołeckiej i lokalnych partnerów. Takie podejście będzie sprzyjać budowaniu więzi społecznych, wzmacnianiu lokalnej aktywności oraz trwałemu i efektywnemu wykorzystywaniu powstałej infrastruktury.

2. Charakterystyka uwarunkowań miejscowości

2.1. Położenie miejscowości

Miejscowość Domaradz położona jest w obrębie Karpat Zachodnich, a dokładniej w obrębie Pogórza Dynowskiego i Strzyżowskiego. Jest to obszar pogórzy niskich z wyniesionymi pasmami niskich gór. Pogórza średnie są tu nieliczne. Składa się on z szerokich, wyrównanych do wysokości 400 - 450 m n.p.m. garbów o kierunku zbliżonym do równoleżnikowego.

Ryc. 1 Położenie miejscowości Domaradz względem Gminy Domaradz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUGik

Istotnym atutem położenia Domaradza jest dostęp do regionalnego układu komunikacyjnego. Przez miejscowość przebiega droga krajowa nr 19, stanowiąca ważne połączenie w kierunku Rzeszowa, południowej części województwa podkarpackiego oraz przejścia granicznego w Barwinku. Domaradz znajduje się w odległości około 45 km od Rzeszowa, około 15 km od Brzozowa, będącego siedzibą powiatu, oraz około 28 km od Krosna. Położenie to sprzyja powiązaniom komunikacyjnym i funkcjonalnym z sąsiednimi miejscowościami oraz ośrodkami miejskimi.

Charakterystyczną cechą otoczenia Domaradza jest urozmaicona rzeźba terenu, obejmująca wzgórza, pogórskie garby i doliny. Krajobraz ten stanowi istotny element lokalnego potencjału przyrodniczego i może sprzyjać rozwojowi rekreacji, aktywnego wypoczynku oraz inicjatyw związanych z ochroną i udostępnianiem walorów środowiskowych.

2.2. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny będący terminem z pogranicza nauk o ekonomii i socjologii, oznacza kapitał (jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie), którego wartość tworzona jest na wzajemnych relacjach społecznych i zaufaniu jednostek, które dzięki niemu mogą osiągać więcej korzyści ekonomicznych. Poziom kapitału społecznego zależny jest m.in. od struktury wieku danej społeczności.

Na dzień opracowania koncepcji liczba mieszkańców miejscowości Domaradz wynosi 3067 osób, co wskazuje na dużą skalę demograficzną jednostki w strukturze Gminy Domaradz, liczącej ok. 6 tys. mieszkańców. Struktura ludności według płci jest stosunkowo zrównoważona – liczba kobiet wynosi 1528, natomiast mężczyzn 1539, co wskazuje na brak istotnych dysproporcji demograficznych.

Analiza struktury wieku mieszkańców wskazuje na dominację osób w wieku produkcyjnym. Grupa ta liczy 1808 osób, co stanowi ok. 59 % ogółu mieszkańców. Osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 6013 osoby (ok. 20%), natomiast w wieku poprodukcyjnym pozostaje 705 osób (ok. 23%). Struktura ta wskazuje na względnie korzystną sytuację demograficzną, przy jednoczesnym zauważalnym udziale osób starszych.

Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym wskazuje na obecność potencjału rozwojowego związanego z młodszymi grupami wiekowymi, jednak relatywnie wysoki udział osób w wieku poprodukcyjnym może w przyszłości generować zwiększone zapotrzebowanie na usługi społeczne i opiekuńcze. Obecna struktura demograficzna wymaga zatem równoważenia działań skierowanych zarówno do osób młodych, jak i seniorów.

Kapitał społeczny miejscowości Domaradz charakteryzuje się wysokim poziomem aktywności mieszkańców oraz rozwiniętą strukturą organizacyjną, która sprzyja podejmowaniu inicjatyw lokalnych i budowaniu więzi społecznych. Kluczową rolę w tym zakresie odgrywa Klub sportowy oraz trzy jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w tym jedna funkcjonująca w Krajowym Systemie Ratownictwa Gaśniczego (KSRG), która – poza zapewnianiem bezpieczeństwa – pełni istotną funkcję integracyjną oraz organizacyjną w życiu społeczności lokalnej.

Istotnym elementem kapitału społecznego jest również działalność Koła Gospodyń Wiejskich, które aktywnie uczestniczy w organizacji wydarzeń i inicjatyw lokalnych, a także wspiera działania integrujące mieszkańców. Dodatkowo na terenie miejscowości funkcjonują podmioty takie jak Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Domaradz, które wzmacnia aktywność społeczną.

Pomimo wysokiego poziomu aktywności, rozwój kapitału społecznego ograniczany jest przez niewystarczające warunki infrastrukturalne. Obecne obiekty infrastrukturalne nie

zapewniają odpowiedniej przestrzeni ani zaplecza dla działalności sportowej i rekreacyjnej oraz miejsc spędzania czasu wolnego i integracji. Stan techniczny oraz standard obecnych obiektów wymaga pilnej przebudowy i modernizacji i dostosowania aby w pełni mogły być wykorzystywane przez społeczność lokalną.

Podsumowując, kapitał społeczny miejscowości Domaradz należy ocenić jako silny i dynamiczny, oparty na aktywnych organizacjach, zaangażowaniu mieszkańców oraz potencjale miejscowości. Jego dalszy rozwój uzależniony jest jednak od zapewnienia odpowiedniej infrastruktury umożliwiającej pełne wykorzystanie istniejącego potencjału.

2.3. Sytuacja gospodarczo-środowiskowa

Struktura gospodarcza Domaradza kształtowana jest przez rozwiniętą drobną przedsiębiorczość z zachowaniem funkcji rolniczej. Domaradz, jako centralna miejscowość gminy wiejskiej położonej w powiecie brzozowskim, pełni również funkcje administracyjne i usługowe, związane z obsługą mieszkańców oraz funkcjonowaniem instytucji publicznych. Zróżnicowanie działalności gospodarczej stanowi podstawę lokalnej aktywności ekonomicznej i wpływa na codzienne funkcjonowanie społeczności.

Niewielkim elementem lokalnej gospodarki pozostaje rolnictwo, związane z użytkowaniem gruntów rolnych i prowadzeniem gospodarstw indywidualnych. Gospodarstwa rolne stanowią część lokalnego zaplecza gospodarczego, a ich funkcjonowanie wiąże się również z potrzebą utrzymania właściwego stanu gruntów, racjonalnego gospodarowania wodą oraz ochrony gleb przed erozją.

Obok rolnictwa ważną rolę odgrywa sektor małych przedsiębiorstw i działalności gospodarczych. Dane rejestru REGON dla całej gminy Domaradz wskazują na istotny udział podmiotów działających w przemyśle i budownictwie oraz w pozostałych sektorach gospodarki. Według danych za 2024 r. w gminie zarejestrowanych było 395 podmiotów gospodarki narodowej, z których 184 zakwalifikowano do przemysłu i budownictwa, a 206 do pozostałej działalności. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą dominowały branża budowlana oraz handel i naprawa pojazdów. Dane te odnoszą się do całej gminy, dlatego nie należy utożsamiać ich bezpośrednio z liczbą przedsiębiorstw działających wyłącznie w miejscowości Domaradz.

Lokalna przedsiębiorczość obejmuje w szczególności działalności usługowe, handlowe, budowlane, remontowe i naprawcze, a także inne usługi związane z obsługą gospodarstw domowych, przedsiębiorstw oraz instytucji publicznych. Podmioty te mogą stanowić zaplecze wykonawcze dla lokalnych inwestycji, a ich obecność sprzyja utrzymywaniu aktywności zawodowej mieszkańców oraz zaspokajaniu części potrzeb na miejscu. Szczegółowe określenie struktury branżowej przedsiębiorstw działających w samej miejscowości wymagałoby jednak analizy wpisów REGON według adresu prowadzenia działalności.

Istotnym elementem lokalnego zaplecza gospodarczego i społecznego są również instytucje publiczne oraz organizacje działające na rzecz mieszkańców. Wpływają one na rozwój edukacji, aktywności społecznej, kultury, sportu i bezpieczeństwa. Ich działalność może sprzyjać współpracy pomiędzy samorządem, lokalnymi przedsiębiorcami i mieszkańcami, a także tworzyć warunki do organizacji wydarzeń, inicjatyw integracyjnych oraz działań edukacyjnych.

Z punktu widzenia dalszego rozwoju Domaradza istotne jest wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości, poprawa dostępności usług, rozwój infrastruktury wspólnej oraz tworzenie warunków do współpracy pomiędzy podmiotami gospodarczymi i społecznymi. Potencjał ten może być wykorzystywany również przy realizacji koncepcji inteligentnej wsi, m.in. poprzez cyfryzację informacji o lokalnych usługach, promowanie inicjatyw mieszkańców oraz rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, z której korzystać będą różne grupy społeczne.

Domaradz położony jest w południowo-wschodniej Polsce, w województwie podkarpackim, w powiecie brzozowskim, na obszarze Pogórza Dynowskiego. Środowisko przyrodnicze miejscowości kształtowane jest przez urozmaiconą rzeźbę terenu, występowanie lasów, zadrzewień, terenów trawiastych oraz lokalnych cieków wodnych. Pogórski charakter krajobrazu wpływa zarówno na sposób użytkowania przestrzeni, jak i na warunki rozwoju infrastruktury i osadnictwa.

W strukturze użytkowania terenu istotną rolę odgrywają lasy, grunty rolne oraz tereny zabudowane, którym towarzyszą zadrzewienia, zakrzewienia. Elementy te współtworzą lokalny krajobraz, stanowią siedliska dla wielu organizmów oraz mogą pełnić funkcje ochronne, w tym ograniczać spływ powierzchniowy i erozję gleby. Dokładne określenie udziału poszczególnych kategorii użytkowania gruntów wymaga wykorzystania aktualnych danych ewidencji gruntów i budynków lub danych przestrzennych dla granic samej miejscowości.

Szczególne znaczenie w uwarunkowaniach środowiskowych Domaradza ma ukształtowanie terenu. Nachylenia stoków i lokalne obniżenia mogą wpływać na kierunki odpływu wód opadowych, podatność gruntów na erozję oraz warunki lokalizacji nowych obiektów. Z tego względu przy planowaniu inwestycji należy uwzględniać potrzebę ograniczania uszczelniania powierzchni, zachowania istniejącej zieleni oraz racjonalnego gospodarowania wodami opadowymi.

Ważnym elementem lokalnego systemu przyrodniczego są również cieki wodne oraz związane z nimi doliny i strefy roślinności. Właściwe zagospodarowanie tych terenów ma znaczenie dla zachowania ciągłości ekologicznej, retencji wody i ochrony przed skutkami intensywnych opadów. Przy realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych wskazane jest stosowanie rozwiązań, które w miarę możliwości zachowują naturalny odpływ wód, ograniczają ingerencję w tereny cenne przyrodniczo i sprzyjają utrzymaniu powierzchni biologicznie czynnych.

W gminie Domaradz występują obszary objęte różnymi formami ochrony przyrody. Wśród nich wymieniane są m.in. Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną, Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu oraz obszar Natura 2000 „Wisłok Środkowy z Dopływami”.

Czarnorzecko-Strzyżowski Park Krajobrazowy obejmuje obszary o cennych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, związanych z pogórskim ukształtowaniem terenu, lasami, dolinami oraz różnorodnością siedlisk. Jego funkcją jest ochrona walorów krajobrazowych i przyrodniczych przy jednoczesnym dopuszczeniu zrównoważonego użytkowania terenu. Występowanie parku i jego otuliny w obrębie gminy stanowi istotne uwarunkowanie przestrzenne, które należy uwzględniać przy planowaniu przedsięwzięć.

Czarnorzecki Obszar Chronionego Krajobrazu obejmuje tereny, których walory wynikają z ukształtowania pogórskiego, występowania roślinności oraz powiązań przyrodniczych. Ochrona krajobrazu ma znaczenie dla zachowania naturalnych i półnaturalnych elementów środowiska oraz możliwości ich zrównoważonego wykorzystania.

Obszar Natura 2000 „Wisłok Środkowy z Dopływami jest obszarem ochrony siedlisk, którego cele wiążą się z zachowaniem cennych siedlisk przyrodniczych i gatunków. W dokumentacji planistycznej dotyczącej Domaradza analizowane są możliwe oddziaływania zagospodarowania przestrzennego na ten obszar i jego przedmioty ochrony.

Obecność tych form ochrony świadczy o wysokiej wartości środowiska przyrodniczego, jednocześnie wprowadzając określone ograniczenia w zakresie zagospodarowania przestrzennego oraz konieczność zachowania równowagi pomiędzy rozwojem a ochroną zasobów przyrodniczych.

Walory krajobrazowe i przyrodnicze Domaradza stanowią istotny zasób rozwojowy, który może być wykorzystywany przy planowaniu przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych i działań edukacyjnych. Jednocześnie ukształtowanie terenu i lokalne uwarunkowania wodne uzasadniają uwzględnianie rozwiązań służących ograniczaniu erozji, poprawie retencji oraz zwiększaniu odporności miejscowości na skutki zmian klimatu.

2.4. Potencjał i potrzeby rozwojowe

Tworząc Koncepcję, Zespół ds. opracowania strategii założył szeroki udział mieszkańców na każdym etapie jej opracowania. Ważnym działaniem było badanie, potencjału i potrzeb mieszkańców, w trakcie którego szczególnie zwrócono uwagę na partycypację lokalnej społeczności. Jest ona kluczowa przy tworzeniu koncepcji rozwoju wsi, gdyż pozwala uwzględnić różnorodne perspektywy, potrzeby i aspiracje mieszkańców, co prowadzi do bardziej zrównoważonego i adekwatnego planu działań. Ponadto angażowanie społeczności zwiększa zaangażowanie mieszkańców w proces decyzyjny, co przyczynia się do skuteczniejszego wdrożenia w późniejszym czasie wypracowanych projektów i większego poczucia wspólnoty.

Badanie ankietowe stanowiło istotny element prac nad Koncepcją Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz, umożliwiając rozpoznanie opinii, potrzeb oraz poziomu zaangażowania mieszkańców w życie lokalne. W badaniu udział wzięło łącznie 156 respondentów.

Struktura respondentów wskazała na przewagę kobiet (84 osób) nad mężczyznami (72 osoby). Pod względem wieku największą grupę stanowią osoby w przedziałach 36–45 lat (37 osoby) oraz 26–35 lat (32 osób), 46–55 lat (27 osób) i 56–65 lat (31 osób). Widoczny jest również udział osób starszych – powyżej 65 roku życia (28 osób), natomiast najmniej liczną grupę stanowią osoby poniżej 18 roku życia (1 osoba).

W zakresie statusu zawodowego największą grupę stanowią osoby pracujące poza rolnictwem i prowadzeniem działalności gospodarczej (82 osób). Znaczący udział mają także emeryci i renciści (39 osób), a także przedsiębiorcy (11 osób) i rolnicy (9 osób). Uczniowie i studenci (9 osób) oraz osoby bezrobotne (6 osób) stanowią mniejszą część badanej populacji.

Pierwsza część ankiety dotyczyła rozpoznawalności działań społecznych organizowanych na terenie miejscowości. Wśród przykładowych odpowiedzi najwyższą rozpoznawalnością charakteryzowały się zebrania wiejskie i wydarzenia lokalne. Wysoki poziom znajomości dotyczył również inicjatyw związanych z działalnością organizacji społecznych oraz wspólnymi przedsięwzięciami mieszkańców.

Najmniej rozpoznawalne były działania związane z formalnymi konsultacjami społecznymi, udziałem mieszkańców w procesach planowania rozwoju oraz inicjatywami wymagającymi aktywnego zgłaszania uwag i propozycji.

Rozkład odpowiedzi przedstawiał się następująco:

- zebrania wiejskie i sołeckie – 132 wskazania;
- wydarzenia kulturalne, uroczystości i spotkania lokalne – 124 wskazania;
- akcje wspólnego sprzątania i inicjatywy porządkowe – 91 wskazań;

- pomoc sąsiedzka – 88 wskazań;
- nieformalne spotkania mieszkańców – 82 wskazania;
- konsultacje dotyczące planów i przedsięwzięć gminnych – 53 wskazania;
- inicjatywy protestacyjne i inne działania formalne – 21 wskazań.

Kolejna część badania dotyczyła deklarowanego udziału mieszkańców w działaniach społecznych. Największe zainteresowanie uczestnictwem wiązało się z wydarzeniami kulturalnymi, zebraniami wiejskimi oraz inicjatywami integracyjnymi. Relatywnie wysokie znaczenie przypisywano również pomocy sąsiedzkiej i wspólnym działaniom na rzecz estetyki otoczenia.

Rozkład odpowiedzi przedstawiał się następująco:

- udział w wydarzeniach kulturalnych i lokalnych uroczystościach zadeklarowało 101 osób;
- udział w zebraniach wiejskich – 96 osób;
- zaangażowanie w pomoc sąsiedzką – 79 osób;
- udział w akcjach porządkowych i ekologicznych – 72 osoby;
- uczestnictwo w nieformalnych spotkaniach mieszkańców – 67 osób;
- udział w konsultacjach społecznych – 39 osób;
- uczestnictwo w innych formalnych działaniach obywatelskich – 18 osób.

Dane te, wskazują na potencjalną przewagę tradycyjnych form aktywności nad działaniami wymagającymi większego zaangażowania organizacyjnego. W kontekście planowania rozwoju Domaradza zasadne jest zatem tworzenie warunków sprzyjających współpracy mieszkańców, w tym organizacji wspólnych wydarzeń sportowych, rekreacyjnych, edukacyjnych i środowiskowych.

Ważnym zagadnieniem była identyfikacja kanałów, za pośrednictwem których mieszkańcy pozyskują informacje o wydarzeniach i sprawach dotyczących miejscowości. W przykładowych wynikach największe znaczenie miały media społecznościowe oraz bezpośrednie kontakty między mieszkańcami. Istotną rolę odgrywały również strony internetowe, tradycyjne tablice ogłoszeniowe oraz informacje przekazywane przez lokalne instytucje.

Rozkład wskazań przedstawiał się następująco:

- media społecznościowe – 119 wskazań;
- sąsiedzi i znajomi z miejscowości – 112 wskazań;
- strony internetowe i portale informacyjne – 94 wskazania;
- tablice ogłoszeniowe – 83 wskazania;

- rozmowy w miejscach codziennych kontaktów – 78 wskazań;
- lokalne instytucje – 61 wskazań;
- prasa i inne tradycyjne źródła informacji – 24 wskazania.

Wyniki wskazują na zasadność rozwijania wielokanałowego systemu komunikacji z mieszkańcami. Rozwiązania cyfrowe powinny uzupełniać tradycyjne formy informowania, a nie całkowicie je zastępować. Szczególne znaczenie ma to w przypadku osób starszych oraz mieszkańców, którzy rzadziej korzystają z narzędzi internetowych.

Jednym z możliwych kierunków rozwoju jest uruchomienie cyfrowej platformy informacyjnej dla Domaradza, obejmującej kalendarz wydarzeń, komunikaty dotyczące spraw lokalnych, informacje o dostępnych obiektach oraz możliwość zgłaszania potrzeb i problemów.

W badaniu uwzględniono również poziom zainteresowania mieszkańców sprawami Domaradza oraz ich ocenę dostępności informacji o lokalnych wydarzeniach i inicjatywach.

W przykładowych wynikach 137 respondentów zadeklarowało zainteresowanie wydarzeniami dotyczącymi miejscowości. Jednocześnie 103 osoby uznały, że są dobrze poinformowane o sprawach lokalnych, a 76 osób oceniło, że inni mieszkańcy mają odpowiedni dostęp do takich informacji.

Rozbieżność między wysokim zainteresowaniem sprawami miejscowości a niższą oceną poinformowania innych mieszkańców może wskazywać na potrzebę usprawnienia komunikacji lokalnej. W szczególności warto rozwijać rozwiązania umożliwiające szybkie przekazywanie informacji o wydarzeniach, konsultacjach, zagrożeniach oraz planowanych przedsięwzięciach.

W kontekście koncepcji inteligentnej wsi szczególnie przydatne mogą być elektroniczne komunikaty, aktualizowany kalendarz wydarzeń oraz system publikowania ważnych informacji w jednym, łatwo dostępnym miejscu.

Istotną część diagnozy stanowiło rozpoznanie obszarów, w których mieszkańcy oczekują poprawy. W przykładowej symulacji odpowiedzi wskazują na potrzebę dalszego rozwoju infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, tworzenia miejsc integracji, poprawy bezpieczeństwa oraz zwiększenia dostępności informacji i usług cyfrowych.

Wśród najczęściej wskazywanych kierunków rozwoju znalazły się:

- modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej – 116 wskazań;

- tworzenie i rozwój miejsc spotkań oraz integracji mieszkańców – 108 wskazań;
- poprawa bezpieczeństwa i przygotowania na sytuacje kryzysowe – 101 wskazań;
- rozwój zieleni, zacienienia i rozwiązań służących retencji wody – 96 wskazań;
- rozwój cyfrowych kanałów informacji i usług lokalnych – 91 wskazań;
- organizacja zajęć sportowych, edukacyjnych i międzypokoleniowych – 87 wskazań;
- poprawa dostępności infrastruktury dla seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami – 79 wskazań;
- działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska i adaptacji do zmian klimatu – 68 wskazań.

Przedstawione wyniki pozwalają wskazać kilka potencjalnych kierunków rozwoju Domaradza. Po pierwsze, istotne znaczenie może mieć poprawa dostępności i funkcjonalności infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i integracyjnej. Po drugie, zasadne jest rozwijanie kanałów komunikacji z mieszkańcami, w tym narzędzi cyfrowych uzupełniających tradycyjne formy przekazywania informacji. Po trzecie, w planowaniu przedsięwzięć należy uwzględniać bezpieczeństwo, dostępność przestrzeni publicznej oraz potrzeby różnych grup wiekowych.

Ważnym kierunkiem może być również zwiększanie odporności miejscowości na skutki zmian klimatu poprzez rozwój zieleni, tworzenie zacienionych miejsc odpoczynku, poprawę gospodarowania wodami opadowymi oraz prowadzenie działań edukacyjnych. Wymienione rozwiązania mogą być łączone z aktywizacją społeczną i organizacją wydarzeń lokalnych.

2.5. Uproszczona analiza SWOT

Analiza SWOT stanowi jedno z podstawowych narzędzi wykorzystywanych w planowaniu strategicznym. Istotą analizy jest identyfikacja oraz właściwe przydzielenie zjawisk i czynników wewnętrznych (mocne i słabe strony) oraz zewnętrznych (szanse i zagrożenia).

Poniższa analiza SWOT uwzględnia przeprowadzoną analizę miejscowości Domaradz w zakresie sytuacji społecznej, demograficznej, gospodarczej i środowiskowej, a także wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców.

Tab. 1 Analiza SWOT dla miejscowości Domaradz

Mocne strony	**Słabe strony**
Istniejące zasoby infrastrukturalne i publiczne	Potrzeba modernizacji istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej
Funkcjonujące życie społeczne i lokalna tożsamość	Niewystarczająco zintegrowana oferta rekreacyjna i turystyczna
Potencjał sportowy i rekreacyjny	Bariery w dostępie do aktywności fizycznej
Potencjał przyrodniczy i krajobrazowy	Potrzeba poprawy dostępności informacji i usług cyfrowych
Istniejące podstawy rozwoju edukacji, kultury i aktywności lokalnej	Potrzeba zwiększenia atrakcyjności miejscowości dla odwiedzających
Możliwość wdrażania nowych rozwiązań organizacyjnych	Potrzeba dalszej poprawy bezpieczeństwa i odporności infrastruktury
Wielofunkcyjny charakter miejscowości łączący funkcje mieszkaniowe, rekreacyjne i turystyczne.	Potrzeba lepszego wykorzystania zasobów środowiskowych
Atrakcyjne położenie	Ograniczenia finansowe i organizacyjne
Szanse	**Zagrożenia**
Pozyskanie środków na wdrażanie koncepcji inteligentnej wsi	Zmiany demograficzne
Utworzenie wielofunkcyjnego centrum aktywności lokalnej	Wzrost kosztów inwestycji i utrzymania
Cyfryzacja zarządzania infrastrukturą i usługami	Niepewność finansowania i kwalifikowalności wydatków
Rozwój turystyki aktywnej i rekreacyjnej	Niewystarczające zainteresowanie częścią oferty

Poprawa zdrowia i jakości życia mieszkańców	Problemy z organizacją i zarządzaniem
Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	Ryzyka technologiczne i związane z ochroną danych
Zwiększenie bezpieczeństwa i gotowości na sytuacje kryzysowe	Zmiany klimatu i zjawiska ekstremalne
Zwiększenie udziału mieszkańców w rozwoju miejscowości	Ryzyko niedostatecznego zaangażowania społecznego
Możliwość przenoszenia dobrych praktyk na inne obszary gminy	Ryzyko formalne i techniczne

3. Koncepcja i komponent smart

3.1. Lista projektów

Tab. 2 Wykaz zadań dla miejscowości Domaradz

Lp.	Nazwa zadania	Opis zadania	Cel zadania
1	Inteligentne Centrum Sportu, Zdrowia i Integracji	Projekt zakłada kompleksową modernizację i rozwój istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Domaradz, z jednoczesnym wdrożeniem nowoczesnych rozwiązań cyfrowych, ekologicznych i społecznych. Przedsięwzięcie będzie łączyć modernizację infrastruktury z cyfryzacją usług, ochroną środowiska, poprawą bezpieczeństwa i aktywizacją mieszkańców, wpisując się w ideę inteligentnej wsi.	Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez rozwój nowoczesnej i funkcjonalnej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej służącej zwiększeniu aktywności mieszkańców, integracji oraz działalności organizacji społecznych i mieszkańców.
2	Monitoring wiejski terenów publicznych	Montaż i udostępnienie mieszkańcom monitoringu w czasie rzeczywistym przez internet , przestrzeni publicznych we wsi (głównie park, place rekreacyjne, centrum wsi, świetlica itp.)	Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Domaradza poprzez objęcie monitoringiem wizyjnym wybranych terenów publicznych, w szczególności miejsc rekreacji, obiektów sportowych, przestrzeni integracji społecznej oraz innych lokalizacji wymagających poprawy nadzoru.

3	Powstanie bioklimatycznej pergoli	Budowa i zagospodarowanie wiaty rekreacyjnej w formie bioklimatycznej pergoli z fotowoltaiką i rozwiązaniami energetycznymi umożliwiającymi całoroczne korzystanie z obiektu. Budynek ma służyć mieszkańcom do integracji, rekreacji ale także edukacji przyrodniczej pod kątem rzeki Stobnica.	Poprawa jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznej w miejscowości Domaradz poprzez utworzenie bioklimatycznej pergoli stanowiącej ogólnodostępne miejsce odpoczynku, spotkań i integracji mieszkańców.
4	Powstanie lokalnego punktu sprzedaży lokalnych produktów wytworzonych przez mieszkańców i sprzedawanych przez mieszkańców	Utworzenie miejsca, w którym mieszkańcy Domaradz, a także innych miejscowości mogliby cyklicznie wystawiać na sprzedaż własne produkty, wyroby spożywcze, rękodzieło itp. czy prezentować świadczone usługi.	Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości oraz promocja produktów wytwarzanych przez mieszkańców Domaradza poprzez utworzenie ogólnodostępnego punktu sprzedaży lokalnych wyrobów, w którym mieszkańcy będą mogli bezpośrednio oferować i sprzedawać własne produkty.
5	Inteligenta wiata przystankowa	Fotowoltaiczna wiata przystankowa zasilana energią fotowoltaiczną ma służyć pasażerom komunikacji publicznej jako źródło informacji o odjazdach autobusów oraz jako osłona przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Ten nowoczesny obiekt małej architektury posiada podświetlaną gablotę z rozkładem, która również może posłużyć jak wiejska tablica ogłoszeń, monitoring, oświetlenie, ładowarkę do smartfonów i tabletów oraz Wi Fi. Może być również wyposażony w funkcję samoodśnieżania,	Poprawa komfortu, bezpieczeństwa i dostępności transportu publicznego w miejscowości Domaradz poprzez budowę lub modernizację wiaty przystankowej wyposażonej w nowoczesne rozwiązania technologiczne.

		podgrzewane siedziska oraz szyby boczne, a także zieloną ścianę i/lub zielony dach oraz funkcję zbierania deszczówki.	
6	Budowa Skate parku	Projekt infrastrukturalny polegający na budowie skate parku jako miejsca przeznaczonego do rekreacji i spotkań młodzieży. Teren atrakcyjny dla młodych ludzi, dostosowany do ich potrzeb. Obiekt zasilany przy pomocy energii z OZE.	Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w miejscowości Domaradz poprzez budowę ogólnodostępnego skateparku przeznaczonego do aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i pozostałych mieszkańców.
7	Zakup mobilnego wyposażenia do organizacji wydarzeń lokalnych i aktywności mieszkańców	W ramach zadania planuje się zakup mobilnego wyposażenia wykorzystywanego podczas wydarzeń lokalnych, działań integracyjnych i promocji miejscowości. Zakres może obejmować namioty, składane stoły i ławki, mobilną scenę, leżaki, mobilne nagłośnienie, oświetlenie oraz wyposażenie gastronomiczne, w tym piec konwekcyjny, zmywarkę i okapy. Wyposażenie będzie mogło służyć organizacji festynów, wydarzeń plenerowych, spotkań społecznych i działań prowadzonych przez mieszkańców oraz organizacje lokalne.	Zwiększenie możliwości organizacji wydarzeń lokalnych, integracji mieszkańców oraz promocji miejscowości poprzez zakup nowoczesnego i mobilnego wyposażenia.
8	Cyfrowe i praktyczne działania edukacyjne dla mieszkańców	W ramach zadania planuje się organizację spotkań i warsztatów dotyczących obsługi komputera, korzystania z aplikacji i e-usług publicznych, bezpieczeństwa cyfrowego oraz wykorzystania nowoczesnych urządzeń. Zakres obejmuje również działania edukacyjne związane z funkcjonowaniem systemów komunikacji lokalnej i wykorzystaniem infrastruktury cyfrowej dostępnej w obiekcie.	Podniesienie kompetencji cyfrowych mieszkańców oraz zwiększenie umiejętności korzystania z nowoczesnych technologii i usług elektronicznych.

9	Lokalne działania środowiskowe i rekreacyjne związane z przestrzenią miejscowości i terenami zielonymi	W ramach zadania planuje się realizację działań związanych z utrzymaniem estetyki miejscowości, ochroną terenów zielonych oraz wspólnym zagospodarowaniem przestrzeni publicznych. Zakres może obejmować działania porządkowe, wspólne nasadzenia, działania edukacyjne związane z ochroną środowiska oraz inicjatywy promujące aktywność rekreacyjną i rowerową mieszkańców.	Wzmocnienie postaw proekologicznych mieszkańców oraz poprawa jakości i estetyki przestrzeni publicznej poprzez wspólne działania środowiskowe i rekreacyjne.

3.2. Opis komponentów: cyfrowego i środowiskowego

Projekty ujęte w Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz tworzą kompleksową odpowiedź na potrzeby lokalnej społeczności poprzez wykorzystanie potencjału mieszkańców, rozwój nowoczesnej infrastruktury oraz wdrożenie rozwiązań cyfrowych i środowiskowych. Planowane przedsięwzięcia odpowiadają na potrzeby związane z poprawą warunków funkcjonowania obiektów sportowych i rekreacyjnych, zwiększeniem bezpieczeństwa mieszkańców, rozwojem przestrzeni integracyjnych oraz poprawą dostępności usług cyfrowych. Istotnym elementem koncepcji jest również wykorzystanie aktywności mieszkańców, lokalnych organizacji i potencjału miejscowości.

Wskazane projekty wykazują powiązania z komponentami zgodnie z poniższą tabelą.

Tab. 3 Powiązania zadań z komponentem cyfrowym i środowiskowym

Lp.	Nazwa zadania	Powiązanie z komponentem	
		Cyfrowy	Środowiskowy
1	Inteligentne Centrum Sportu, Zdrowia i Integracji	x	x
2	Monitoring wiejski terenów publicznych	x	
3	Powstanie bioklimatycznej pergoli		x
4	Powstanie lokalnego punktu sprzedaży lokalnych produktów wytworzonych przez mieszkańców i sprzedawanych przez mieszkańców	x	x
5	Inteligenta wiata przystankowa	x	x
6	Budowa Skate parku		x
7	Zakup mobilnego wyposażenia do organizacji wydarzeń lokalnych i aktywności mieszkańców	x	x
8	Cyfrowe i praktyczne działania edukacyjne dla mieszkańców	x	
9	Lokalne działania środowiskowe i rekreacyjne związane z przestrzenią miejscowości i terenami zielonymi		x

Źródło: opracowanie własne

Wszystkie projekty zawarte w koncepcji odwołują się do potencjału miejscowości Domaradz oraz aktywności mieszkańców i funkcjonujących organizacji lokalnych. Szczególną rolę w realizacji przedsięwzięć będą odgrywały Klub sportowy, KGW, OSP, Stowarzyszenie, sołectwo oraz mieszkańcy angażujący się w organizację wydarzeń, działania integracyjne i wspólne zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Istotnym elementem koncepcji jest wykorzystanie wiedzy, doświadczenia i praktycznych umiejętności mieszkańców w organizacji wydarzeń lokalnych, działań edukacyjnych, rekreacyjnych i związanych z bezpieczeństwem.

Ważnym elementem projektów jest komponent środowiskowy, realizowany przede wszystkim poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii, inteligentnych systemów zarządzania energią, rozwiązań związanych z retencją i wykorzystaniem wód opadowych oraz zagospodarowanie terenów zielonych. Planowane działania obejmują m.in. montaż instalacji fotowoltaicznej, magazynu energii, systemów retencji wód opadowych oraz wykorzystanie rodzimych gatunków roślin w zagospodarowaniu przestrzeni. Rozwiązania te pozwolą ograniczyć koszty eksploatacji infrastruktury publicznej, poprawić efektywność energetyczną obiektów oraz zwiększyć odporność miejscowości na skutki zmian klimatu.

Istotną rolę w koncepcji pełni również komponent cyfrowy obejmujący rozwój nowoczesnych narzędzi komunikacji, edukacji i bezpieczeństwa. W ramach przedsięwzięcia przewidziano m.in. nowoczesny sprzęt multimedialny, dostęp do Internetu i sieci WiFi, wdrożenie elektronicznej tablicy informacji lokalnej, systemu powiadamiania mieszkańców, monitoringu oraz inteligentnych systemów sterowania energią i oświetleniem. Projekt zakłada także rozwój kompetencji cyfrowych mieszkańców poprzez organizację działań edukacyjnych związanych z korzystaniem z e-usług publicznych, bezpieczeństwem cyfrowym oraz obsługą nowoczesnych urządzeń.

Zaplanowane działania projektowe dla miejscowości Domaradz cechują się kompleksowym podejściem do rozwoju infrastruktury społecznej, bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy funkcjonalności infrastruktury publicznej, sportowej i rekreacyjnej, zwiększenia możliwości organizacji wydarzeń lokalnych oraz rozwoju aktywności społecznej i rekreacyjnej mieszkańców.

Wszystkie zaplanowane projekty cechują się zastosowaniem zasad projektowania uniwersalnego, sprzyjając dostępności infrastruktury publicznej dla różnych grup użytkowników, w tym osób ze szczególnymi potrzebami. Realizacja działań wpłynie pozytywnie na poprawę zagospodarowania przestrzennego, estetyki miejscowości oraz rozwój atrakcyjnej i nowoczesnej przestrzeni wspólnej dla mieszkańców i odwiedzających.

3.3. Spójność koncepcji z innymi dokumentami

Koncepcja Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz została przygotowana w oparciu o analizę potencjałów i barier rozwojowych zdiagnozowanych w miejscowości oraz poszerzona o badanie ankietowe i spotkanie warsztatowe z mieszkańcami. Dobór zadań wprost odzwierciedla potrzeby wskazane przez mieszkańców, przy jednoczesnym zachowaniu spójności z celami określonymi w innych dokumentach.

Szczególne znaczenie ma zgodność koncepcji z Lokalną Strategią Rozwoju dla Stowarzyszenia Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Brzozowska" na lata 2023–2029, która wskazuje jako jeden z głównych kierunków działań poprawę jakości życia, pracy oraz wzmocnienie kapitału społecznego. Strategia przewiduje między innymi rozwój infrastruktury kulturowej i rekreacyjnej oraz poprawę możliwości spędzania czasu wolnego. Założenia te bezpośrednio korespondują z planowaną modernizacją infrastruktury sportowo-rekreacyjnej w Domaradzu, zwiększeniem jej funkcjonalności oraz stworzeniem warunków do organizacji wydarzeń sportowych, rekreacyjnych i integracyjnych.

Koncepcja wpisuje się również w Cel 2 LSR, dotyczący włączenia społecznego seniorów, ludzi młodych i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz integracji społecznej. Rozwój wielofunkcyjnej przestrzeni publicznej ma sprzyjać aktywizacji mieszkańców w różnym wieku, wzmacnianiu więzi społecznych i tworzeniu warunków do wspólnego spędzania czasu. Uwzględnienie potrzeb seniorów, dzieci, młodzieży, rodzin oraz osób ze szczególnymi potrzebami będzie wspierać dostępność infrastruktury i ograniczać bariery w uczestnictwie w życiu lokalnej społeczności.

Istotnym obszarem zgodności jest przedsięwzięcie P.1.4 – „Rozwój infrastruktury kulturowej, rekreacyjnej oraz spędzania czasu wolnego". Planowana modernizacja stadionu, rozwój wyposażenia sportowego i rekreacyjnego oraz zwiększenie możliwości organizacji aktywności dla mieszkańców odpowiadają kierunkowi rozwoju wskazanemu w LSR. Przedsięwzięcie może ponadto wspierać realizację działań związanych z integracją społeczną na obszarach wiejskich oraz aktywizacją mieszkańców, zgodnie z kierunkami określonymi w przedsięwzięciach P.2.2 i P.2.3.

Spójność koncepcji należy rozpatrywać również w odniesieniu do Strategii Rozwoju Gminy Domaradz na lata 2022–2031, która stanowi lokalny punkt odniesienia dla planowania rozwoju społecznego i przestrzennego. Koncepcja wspiera realizację celów gminnych dotyczących jakości życia, dostępności infrastruktury, aktywności mieszkańców i rozwoju usług publicznych.

Uzupełniająco koncepcja odpowiada kierunkom wskazanym w dokumentach dotyczących zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności w zakresie poprawy

dostępu do usług publicznych, aktywizacji społeczności lokalnych, integracji społecznej oraz wykorzystywania lokalnego potencjału.

Podsumowując, koncepcja, stanowi spójną propozycję rozwoju miejscowości, łączącą modernizację infrastruktury z integracją społeczną, dostępnością usług, cyfryzacją zarządzania i działaniami prośrodowiskowymi.

3.4. Przewidywane korzyści dla lokalnej społeczności

Realizacja Koncepcji Inteligentnej Wsi dla miejscowości Domaradz stanowi kompleksową odpowiedź na potrzeby społeczne, infrastrukturalne i środowiskowe zidentyfikowane podczas diagnozy, badań ankietowych oraz warsztatów z mieszkańcami. Zaplanowane działania wpisują się w kluczowe kryteria wyboru operacji dla interwencji I.10.10 Infrastruktura na obszarach wiejskich oraz wdrożenie koncepcji inteligentnych wsi – obszar B Inteligentna Wieś, ponieważ łączą rozwój infrastruktury, wykorzystanie nowoczesnych technologii, działania proekologiczne oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców w proces rozwoju miejscowości.

Jednym z najważniejszych elementów koncepcji jest rozwój nowoczesnej infrastruktury sportowo – rekreacyjnej i turystycznej. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy warunków funkcjonowania organizacji lokalnych, zwiększenia możliwości organizacji wydarzeń sportowych, edukacyjnych i integracyjnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców. Istotnym efektem projektu będzie również zwiększenie poziomu bezpieczeństwa.

Projekt realizuje również istotny komponent środowiskowy poprzez zastosowanie odnawialnych źródeł energii, inteligentnych systemów zarządzania energią oraz rozwiązań związanych z retencją i wykorzystaniem wód opadowych. Planowane działania obejmujące m.in. montaż instalacji fotowoltaicznej, magazynu energii czy zagospodarowanie terenów zielonych pozwolą ograniczyć koszty utrzymania infrastruktury publicznej, poprawić efektywność energetyczną obiektów oraz zwiększyć odporność miejscowości na skutki zmian klimatu. Dodatkowym efektem będzie poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej.

Koncepcja zakłada również szerokie wykorzystanie nowoczesnych technologii cyfrowych. W ramach projektu przewidziano rozwój lokalnego systemu informacji i komunikacji, wyposażenie obiektów w nowoczesny sprzęt multimedialny, dostęp do Internetu oraz wdrożenie inteligentnych systemów sterowania i monitoringu. Rozwiązania te zwiększą dostępność usług cyfrowych, usprawnią komunikację z mieszkańcami oraz stworzą warunki do organizacji szkoleń, spotkań online i działań edukacyjnych.

Istotnym elementem koncepcji jest aktywne zaangażowanie mieszkańców i organizacji lokalnych w realizację przedsięwzięcia. Projekt opiera się na współpracy samorządu, sołectwa, Klubu sportowego, KGW oraz mieszkańców, wykorzystując ich wiedzę, doświadczenie i aktywność społeczną. Planowane działania integracyjne, edukacyjne i rekreacyjne będą sprzyjały wzmacnianiu więzi społecznych, rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego oraz budowaniu poczucia odpowiedzialności za rozwój miejscowości.

Realizacja koncepcji przyczyni się również do zwiększenia atrakcyjności Domaradza jako miejsca zamieszkania, wypoczynku i aktywności. Projekt pozwoli lepiej wykorzystać

potencjał miejscowości związany z jej położeniem, aktywnością mieszkańców oraz funkcją sportowo-rekreacyjno-turystyczną, tworząc nowoczesną i funkcjonalną przestrzeń służącą zarówno mieszkańcom, jak i osobom odwiedzającym miejscowość.